

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002461

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-06-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Демешкант Євгенія Миколаївна

2. Yevheniia M. Demeshkant

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0002-7417-1884

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 191

Назва наукової спеціальності: Архітектура та містобудування

Галузь / галузі знань: архітектура та будівництво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Архітектура та містобудування

Дата захисту: 18-06-2026

Спеціальність за освітою: 191 Архітектура та містобудування

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 000000000

Місцезнаходження: -----, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 13516

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 67, 67.01.11

Тема дисертації:

1. Засади відновлення порушеної війною забудови історичних міст України
2. Principles of restoring of war-ravaged buildings of historical cities of Ukraine

Реферат/анотація:

1. В законі України «Про охорону культурної спадщини» наголошується на необхідності збереження традиційного характеру середовища історичних міст. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України затверджено Список історичних міст, до якого внесено понад 400 міст та селищ. Внаслідок військової агресії РФ забудова значної кількості історичних міст порушена. Повернення цим містам історично-успадкового характеру середовища та їх національної ідентичності – основне спрямування дослідження. На основі історико-архітектурних опорних планів визначаються історичні ареали, де зосереджено об'єкти культурної спадщини, історична забудова, планування в умовах характерного ландшафту. Водночас визначення історичного ареалу є двовимірним, тоді як середовище – тривимірне (включає вертикальну складову) та має часовий вимір, що зумовлює питання визначення параметрів просторового каркасу міста. Робота складається із вступу та трьох розділів, у яких проаналізовані засади відновлення порушеної

війною забудови як матеріальної частини цінного середовища історичних міст. У вступі обґрунтовано актуальність дослідження, зумовлену масштабними руйнуваннями історичних міст і об'єктів культурної спадщини, що загострює питання науково обґрунтованих підходів до післявоєнного відновлення. Метою є визначення засад відновлення поруйнованої забудови історичних міст України. Об'єктом є поруйнована забудова, предметом – засади її відновлення в межах історичних ареалів. Наукова новизна полягає у використанні поняття історично успадкованого просторового каркаса як матеріальної основи традиційного середовища, а також у формулюванні теоретичних засад визначення просторового устрою та відновлення характеру середовища. Акцентовано значущість вертикального виміру історичного ареалу. Удосконалено методологічні основи дослідження історичних ареалів, підходи до відновлення поруйнованої забудови в їх межах. Практичне значення полягає у використанні результатів під час підготовки програм відновлення історичних міст, обґрунтування доцільності застосування методів відновлення, складання історико-опорних планів. Розділ 1 «Історіографія, нормативно-правове регулювання, вітчизняний та зарубіжний досвід відновлення забудови історичних міст, поруйнованих війною» присвячено аналізу теоретичних, нормативних і практичних передумов відновлення історичних міських середовищ. Підкреслено необхідність розглядати збереження культурної спадщини як базовий принцип відновлення та ризик втрати просторової цілісності за недостатньої конкретизації механізмів відновлення. Розглянуто нормативно-правове регулювання та досвід післявоєнного відновлення України і європейських країн, обґрунтовано доцільність комбінованих підходів. Розділ 2 «Забудова історичних міст України, поруйнованих війною, як об'єкт дослідження» зосереджений на забудові історичних міст як об'єкті дослідження. Історичний розвиток міста інтерпретовано як послідовність просторових трансформацій, що формують цілісність міського простору. Визначено поняття просторового каркасу та особливості історично успадкованого середовища. Підкреслено значення історико-архітектурного опорного плану та його обмеженість у відображенні вертикальної складової, ігнорування якої створює ризики втрати цілісності традиційного образу міста. Розділ 3 «Засади відновлення поруйнованої війною забудови історичних міст України» присвячено оцінці руйнування просторового каркасу. Запропоновано класифікацію пошкоджених елементів та наголошено на необхідності відновлення каркасу ареалу. Розглянуто проблему автентичності та принцип поєднання нового й традиційного середовища. Обґрунтовано методи відновлення з урахуванням вимог законодавства щодо збереження просторового каркасу. Обґрунтовано методіку відновлення історичної забудови на основі: збереження історично успадкованого просторового каркасу ареалу, гармонійної інтеграції нових архітектурних рішень у сформоване середовище, забезпечення функціональної адаптації, безпеки, доступності, що вцілому забезпечують досягнення цілей сталого розвитку міських територій. У висновках зазначено, що збереження і відновлення просторового каркасу є ключовою умовою післявоєнного відновлення, яке має ґрунтуватися на діагностиці руйнувань та диференційованому застосуванні методів і прийомів відбудови. Охорона історичного середовища визначена як базовий принцип відновлення забудови історичних міст.

2. Dissertation for obtaining the Scientific Degree of Doctor of Philosophy in the specialty 191 «Architecture and urban planning», 19 «Architecture and construction». – National Academy of Fine Arts and Architecture, Kyiv, 2026. The Law of Ukraine «On the Protection of Cultural Heritage» emphasizes preserving the traditional character of historical urban environments. The List of Historical Cities approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine includes over 400 settlements. Due to the military aggression of the Russian Federation, many historical cities have been destroyed. Restoring their historically inherited environment and national identity is the main focus of this research. Based on historical and architectural reference plans, key areas of ancient cities are identified as historical areas, where cultural heritage sites are concentrated alongside historical buildings, planning, and landscape. While a historical area is defined two-dimensionally, the environment is three-dimensional and includes a temporal dimension, raising the issue of defining the spatial framework of the city. The work consists of an introduction and three chapters analyzing the principles of restoring war-ravaged buildings as part of the historically valuable environment of ancient cities of Ukraine. The introduction substantiates the relevance of the research, driven by large-scale destruction of historical cities and cultural heritage sites due to

Russian armed aggression. The aim is to determine the principles of restoration of war-damaged buildings in historical cities of Ukraine. The object of the study is war-damaged urban development; the subject is the principles of its restoration within historical areas. The scientific novelty lies in the use of the concept of the historically inherited spatial framework as the material basis of the traditional environment of a historical area. Emphasis is placed on the significance of the vertical dimension of the historical area. The methodological foundations of research of historical areas and practical recommendations for restoring the parameters of damaged buildings have been improved. The practical significance lies in applying the results in the preparation of restoration programs for historic cities, substantiating restoration methods, and developing historical-architectural reference plans. Chapter 1 is dedicated to the systematic analysis of theoretical, regulatory, and practical prerequisites for restoring historical urban environments. Strategic documents do not sufficiently specify restoration mechanisms, creating a risk of losing spatial integrity. The preservation of cultural heritage is emphasized as a basic principle. The regulatory framework and post-war restoration experience are analyzed, and combined approaches are substantiated. Chapter 2 focuses on the development of a historical city as an object of research. Historical development is interpreted as spatial transformations forming urban integrity. The concept of the spatial framework and features of the historically inherited environment are highlighted. The importance and limitation of the historical-architectural reference plan, which does not reflect the vertical component, are emphasized, as its neglect risks loss of urban integrity. Chapter 3 addresses the destruction of the spatial framework and principles of its restoration. Classification features of damaged elements are proposed, and the need to restore the framework as a whole is emphasized. The problem of authenticity and the combination of new and traditional environment are considered. Restoration methods are proposed, based on preserving the spatial framework, integrating new architectural solutions, and ensuring functional adaptation, safety, and accessibility for sustainable urban development. The conclusions state that preservation and restoration of the spatial framework are key conditions for post-war reconstruction, based on diagnosis and differentiated application of methods. Protection of the historical environment is defined as a fundamental principle of restoration.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Демешкант Є.М. Досвід післявоєнного відновлення порушеного житла в історичних європейських містах. Українська академія мистецтва. 2023. № 34. С. 24–30. URL: <https://journals.naoma.kyiv.ua/index.php/uam/article/view/5>
- 2. Демешкант Є.М. Класифікація зруйнованих будівель в структурі житлових міських утворень. Сучасні проблеми архітектури та містобудування. 2024. № 70. С. 181–191. URL: <http://archinform.knuba.edu.ua/article/view/318339>
- 3. Демешкант Є.М. Засади відбудови житлових утворень в середовищі історичних міст. Архітектурний вісник КНУБА. 2024. № 30–31. С. 62–71. URL: <http://av.knuba.edu.ua/article/view/318598>
- 4. Демешкант Є.М. Сучасне використання культурного ландшафту в структурі історичного ареалу міста. Архітектурний вісник КНУБА. 2025. № 34. С. 138–146. URL: <http://av.knuba.edu.ua/article/view/349105>

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення стану навколишнього середовища

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0124U001904

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Прибега Леонід Володимирович

2. Leonid V. Prybega

Кваліфікація: к.арх., професор, 18.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3098-2597

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Михайлишин Ольга Леонідівна

2. Olha L. Mykhailyshyn

Кваліфікація: д.арх., доц., 18.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3046-7923

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет водного господарства та природокористування

Код за ЄДРПОУ: 02071116

Місцезнаходження: вул. Соборна, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гнатюк Лілія Романівна

2. Liliya Gnatyuk

Кваліфікація: к. арх., доцент, 18.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5853-9429

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет «Київський авіаційний інститут»

Код за ЄДРПОУ: 45853942

Місцезнаходження: просп. Гузара Любомира, Київ, 03058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Трошкіна Олена Анатоліївна

2. Olena A. Troshkina

Кваліфікація: к.арх., доц., 18.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0597-9700

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Олійник Олена Павлівна

2. Olena P. Oliinyk

Кваліфікація: д. арх., професор, 18.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6786-0633

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Чернявський Володимир Георгійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Чернявський Володимир Георгійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Трошкіна Олена Анатоліївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна